EBDA PERSUNA MA HIJA ĠEBLA SKARTATA

Diskors tal-Isqof Mario Grech li sar dalgħodu (09.12.13) waqt Konferenza organizzata m*ill-Federazzjoni Għawdxija għall-Persuni b'Diżabilità f***l-okkazzjoni tal-Jum Internazzjonali tal-Persuni b'Diżabilita***`,*

"Biex nifhmu liema direzzjoni nixtiequ nagħtu lis-soċjetà f'dak li għandu x'jaqsam mal-persuni b'diżabilita, hu mportanti li nżommu quddiem għajnejna minn fejn tlaqna – għax mhux dak kollu li inkiseb fis-snin li għaddew huwa garantit li jibqa'.

Per eżempju, fi Sparta, tfajjel li kien ikollu xi nuqqas kien jinqatel; imbagħad f'kulturi oħra – anke dawk aktar reċenti – persuna b'diżabiltà kienet tiġi skartata u moħbija. Inridu nammettu li llum mhux biss għad għandna ħjiel ta' din il-kultura li termaġina lill-persuni b'diżabilità – kultura li tkaxkar saqajha biex tagħraf id-drittijiet fundamentali ta' dawn iċ-ċittadini bi bżonnijiet speċjali; imma saħansitra qed jerġa' jerfa' rasu l-ispettru tal-qerda tal-ħajja li skont ċerti kalkoli titqies li mhix perfetta! Biżżejjed insemmu l-proposta ta' liġi approvata dan l-aħħar mis-Senat tal-Belġju li tirrikonoxxi d-dritt tal-ewtanasja lill-minuri li jkunu f'qagħda ta' tbatija fiżika, inkurabbli u f'fażi terminali. F'dawn il-kazi, il-kunsens tal-minuri jrid ikun akkumpanjat b'ċerifikat tal-psikologu li jiċċertifika li l-minuri għandnu "kapaċità ta' ġudizzju". Naqbel ma min sejjaħ din il-liġi bħala "qabża lura fil-livell taċ-ċivilta".

Għalkemm fis-soċjetà tagħna rajna żviluppi dwar l-integrazzjoni tal-persuni b'diżabilità fid-dinja tal-adulti, jibqa' il-fatt li hemm ħafna li jista' inissel tħassib fil-ġenituri dwar il-futur ta' uliedhom li għandhom diżabilità. Huwa fatt li sal-lum il-familja kienet toffri assikurazzjoni solida lil dawk li għandhom diffikultà biex jgħixu ħajja indipendenti waħidhom. Għalkemm mal-medda tas-snin il-politika soċjali mħaddma f'pajjiżna rrikonoxxiet il-kontribut li tagħti l-familja f'dawn il-każijiet, jibqa' però fatt li jista' isir aktar ma' dawn il-familji biex bis-sussidji li jirċievu mill-Istat ikunu jistgħu jkomplu jgħinu fil-proċess ta' formazzjoni u soċjalizzazzjoni ta' dawn il-persuni.

F'dan il-kuntest, l-akbar preokkupazzjoni hija l-instabilità tal-familja. Għalhekk kull miżura maħsuba biex tgħin għat-tisħiħ taż-żwieġ u l-familja hija waħda li indirettament tgħin biex il-persuni b'diżabilità jkollhom kemm jista' ikun moħħhom mistrieħ li mhux ser isibu ruħhom "depositati" jew "ipparkjati" f'xi istituzzjoni.

F'dawk il-każijiet fejn imbagħad is-sapport familjari jiġi nieqes, illum aktar huwa rakkomandat li jinħolqu ċelluli żgħar fejn jilqgħu lil dawn il-persuni u joffrulhom ambjent familjari possibilment fl-istess ambjent li fih ikunu telgħu u laħqu bnew relazzjonijiet.

Qed isir ħafna fil-qasam tal-edukazzjoni biex persuni diżabli jirċievu formazzjoni akkademika u teknina li tħejjijhom biex bil-mod il-mod jinserixxu ruħhom fid-dinja tal-kbar. Ftit li xejn jagħmel sens l-argument ta' min isostni li dawn il-persuni għandhom dritt għall-għajnuna biss sakemm għadhom fil-livell ta' edukazzjoni obligatorja, liema għajnuna tieqaf jekk dawn ikollhom ikomplu edukazzjoni terżjarja. Soċjeta' verament ħanina ma tistax tkun xħiħa ma' dawn iċ-ċittadini li għandhom ħtieġijiet speċjali.

Dan kollu jitlob investiment qawwi mill-Istat. Wieħed mill-modi kif l-Istat għandu jiġġenera fondi għal dawn il-proġetti huwa billi jindirizza l-fenomenu nġust ta' dawk li *taparsi diżabbli* jew *diżabbli foloz*. Ma nistgħux nibqgħu nagħlqu għajnejna quddiem prassi ftit jew wisq

mifruxa ta’ ħruġ ta’ ċertifikati ta’ *diżabilità immaġinarja*. Min jipparteċipa f’din il-prassi korrotta qiegħed jisfrutta lil dawk li l-aktar jeħtieġu l-għajnuna biex iħarsu b’fiduċja lejn il-futur.

Fattur ieħor li jgħin lill-persuni b’diżabilità ħalli jiksbu ċerta awtonomija u jħossuhom realizzati huwa l-qasam tal-impjieg. Huwa fatt li llum għandna liġijiet li jindirizzaw l-inseriment ta’ dawn il-persuni fid-dinja tax-xogħol; imma hemm bżonn li din l-għodda leġislattiva tiġi infurzata aktar, ukoll fis-settur privat, għax sfortunatament il-liġi tas-suq u d-dettami tal-ekonomija xi drabi jitolbu kwalifiki li b’mod pulit jeliminaw lill-persuni b’diżabilità.

F’dan il-kuntest jidher dejjem aktar il-bżonn ta’ rivoluzzjoni kulturali “Kopernikana” – li mhux il-bniedem huwa għas-Sibt, imma s-Sibt huwa għall-bniedem; mhux il-bniedem huwa rota fl-ingranaġġi tal-ekonomija, imma l-ekonomija hija għall-bniedem, partikularment għall-bniedem dgħajjef.

Il-futur tal-persuni b’diżabilità qiegħed miktub fuq il-ħajt quddiemna. Inridu nkunu konvinti li ebda persuna ma għandha tħoss li hija xi *ġebla mwarrba*; imma aħna lkoll ġebel midnun ma’ xulxin b’sens qawwi ta’ solidarjetà u għalhekk flimkien niffurmaw *binja sħiħa*.

Il-Knisja f’pajjiżna għandha passat sabiħ meta wieħed iqis dak li hija għamlet biex tħares u tippromovi lill-persuni b’diżabilità u lill-familji tagħhom. Biżżejjed insemmi lil Dun Manwel Curmi, pijunier f’dak li għandu x’jaqsam mal-emanċipazzjoni tal-persuni b’diżabilità. Anke fil-Knisja hemm futur għal dawn il-persuni. Meta sitt snin ilu waqqaft fid-djoċesi l-Kummissjoni biex il-persuni b’diżabilità ikollhom aktar aċċessibilità fil-Knisja, ma kontx qed nirreferi biss għall-aċċessibilità fiżika, imma wkoll kif dawn il-persuni ser jieħdu sehem attiv fil-ħajja tal-komunità ekkleżjali. Mhux biżżejjed dak li għamilna. Hemm aktar x’isir. Nagħti żewġ eżempji:

(1) Dan l-aħħar akkwistajna l-Bibbja bil-Braille għall-librerija tas-Seminarju Maġġuri u nittama li din tiffaċilita biex dawk neqsin mid-dawl ikunu jistgħu jeżerċitaw il-ministeru ta’ Letturi fil-liturġija.

(2) Nixtieq nara rappreżentanza tal-persuni b’diżabilità fl-istrutturi parrokkjali u djoċesani bħalma huma l-Kunsill Parrokkjali u l-Kummissjonijiet Djoċesani biex dawn jieħdu sehem fil-fażi ta’ riflessjoni u ta’ deċiżjoni fil-ħajja tal-Knisja.

Mumenti bħal dan tal-lum huma meħtieġa għaliex jagħtuna l-possibilità li nagħmlu appell lis-soċjetà, partikularment lil dawk li għandhom funzjoni ta’ tmexxija u leġislattiva, biex tkompli tinħoloq kuxjenza favur il-ħajja umana, speċjalment b’risq dawk li huma żgħar u dgħajfa”.